

Nota Kaders 2027-2030

Gemeente Valkenswaard

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Uitgangspunten voor het opbouwen van de meerjarenbegroting	5
3. Financieel startpunt	10
4. Ontwikkelingen per programma	11
Bijlage 1: Totaal niet verwerkte wensen	29
Bijlage 2: Voorstel opzet programmabegroting 2027-2030	35

1. Inleiding

Hierbij presenteren wij u de Nota Kaders 2027-2030. De nota kaders is de start van de P&C-cyclus 2027-2030, gelijktijdig ook de start van een nieuwe bestuursperiode. Dit document helpt ons om de financiële richting van onze gemeente voor de komende jaren te bepalen. Het geeft een duidelijk beeld van onze financiële situatie op dit moment, de uitdagingen die we tegenkomen en de kansen die we kunnen benutten. Met deze nota maken we strategische keuzes, stellen we prioriteiten en doen we uw raad een voorstel voor de financiële kaders voor de meerjarenbegroting. Uit de cijfers blijkt dat er op dit moment geen sluitend structureel beeld ligt voor de jaren 2027-2030. In aanloop naar de begroting 2027-2030 zullen er dus nog een aantal stappen gezet moeten worden.

Het doel van de Nota Kaders is meerledig:

- Een zo goed mogelijke voorspelling van het structurele en incidentele saldo voor de jaarschijven van de volgende meerjarenbegroting 2027-2030.
- Het vaststellen van de financiële parameters die gehanteerd worden voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2027-2030.
- Inzicht in de autonome ontwikkelingen, de wettelijke ontwikkelingen en de lopende ontwikkelingen die van invloed zijn op het meerjarig begrotingssaldo, maar nog niet (geheel) financieel vertaald zijn.

Het onderstaande beeld maakt duidelijk dat er in de komende maanden een vervolgtraject noodzakelijk is om te komen tot een sluitende begroting 2027-2030. We zien daarvoor een aantal mogelijkheden die in hoofdstuk 2 nader worden toegelicht. Er zijn op dit moment nog een aantal onzekere factoren (bv Meicirculaire) die nog niet financieel zijn vertaald in deze Nota kaders.

	Bedragen * €1.000			
	2027	2028	2029	2030
Structureel begrotingssaldo 2027-2030	365	-1.610	-1.515	-1.515
Incidenteel begrotingssaldo 2027-2030	590	-2.029	-1.256	-1.256
Programma 1: Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-3.909	-4.565	-5.228	-6.167
Programma 2: Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-32	-32	-32	4
Programma 3: Samen recreëren wij in Valkenswaard	-271	-261	-271	-281
Programma 4: Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard	0	0	0	0
Programma 5: Samen in dienst van Valkenswaard	271	355	292	2.341
Verbonden partijen	-393	-61	110	-585
Structureel begrotingssaldo 2027-2030 na Nota Kaders 2027-2030	-3.647	-6.248	-6.718	-6.313
Incidenteel begrotingssaldo 2027-2030 na Nota Kaders 2027-2030	-3.744	-6.593	-6.385	-5.944

Het traject van voorbereiden van en besluitvorming over een gemeentelijke begroting wordt steeds complexer. De kosten van het uitvoeren van wettelijke taken stijgen met name in het sociaal domein en de middelen van het Rijk blijven achter. We worden steeds meer geconfronteerd met een complexe externe omgeving en daarnaast ontwikkelingen op wereldniveau die een impact hebben op bijvoorbeeld inflatie.

We zien een toenemende groei van de uitgaven aan gemeenschappelijke regelingen en regionale ontwikkelingen, waardoor het aandeel van de begroting waar de raad rechtstreeks invloed op heeft daalt. De methodiek van de algemene uitkering is aangepast en zou de gemeenten meer duidelijkheid moeten geven. Er blijft echter onduidelijkheid over grote geldstromen (jeugd) en het aandeel incidentele geldstromen blijft groot. Al deze ontwikkelingen vragen een flexibele instelling van de gemeenteraad waarin voortdurend geschakeld moet worden tussen beschikbare middelen.

De Nota kaders 2027-2030 is voorbereid in de periode voordat het nieuwe raadsprogramma bekend was. De inhoudelijke vertaling van het raadsprogramma wordt verwerkt in de begroting 2027-2030

Uitnodiging aan uw raad

Wij nodigen uw raad uit om tegen de achtergrond van de inhoud van deze Nota Kaders 2027-2030, mee richting te geven aan de op te stellen Programmabegroting 2027-2030.

College van burgemeester en wethouders van Valkenswaard,

Mei 2026

2. Uitgangspunten voor het opbouwen van de meerjarenbegroting

De Nota Kaders 2027-2030 stelt de kaders op basis waarvan de Programmabegroting 2027-2030 opgesteld wordt. Hierin worden zoveel mogelijk kaders gegeven op basis waarvan de verwerking in de begroting plaatsvindt. Onderstaand zijn een aantal specifieke onderwerpen uitgewerkt, waarmee het de raad inzicht geeft in wat de financieel- technische uitgangspunten zijn en hoe het vervolgtraject naar de begroting 2027-2030 vormgegeven gaat worden. Op deze wijze komt het opstellen van de begroting op een transparante manier tot stand.

Wij stellen voor het opstellen van de begroting 2027-2030 onderstaande uitgangspunten voor:

1. We presenteren het saldo in lopende prijzen
2. Raming Algemene uitkering
3. Verhoging van leges, tarieven en gemeentelijke belastingen
4. Looncompensatie
5. Gemeenschappelijke regelingen en regionale ontwikkelingen
6. Nieuwe programma-indeling
7. Toetsingskader Provincie
8. Het vervolgtraject richting begroting 2027-2030

De opbouw van Nota Kaders vindt verder plaats via de bestaande programmastructuur. Waar eerst de financiële uitgangspunten toegelicht worden, zullen vervolgens per programma een aantal specifieke onderdelen toegelicht worden.

- Wettelijke en autonome ontwikkelingen;
- Mutaties op investeringskredieten;
- Toekomstige ontwikkelingen;
- Niet verwerkte wensen.

Zoals benoemd in de inleiding is deze inventarisatie gemaakt in de periode voorafgaand aan het opstellen van het raadsprogramma en is de inhoud en prioritering van het raadsprogramma nog niet meegenomen.

1. We presenteren het saldo in lopende prijzen

Aansluitend bij ons streven naar een zo reëel mogelijke begroting, presenteren wij de bandbreedte in lopende prijzen. Dit betekent dat wij, waar nodig en mogelijk, budgetten zowel aan de inkomstenkant als aan de uitgavenkant indexeren. De indexering voor de lastenkant zijn als stelpost onder de desbetreffende kopjes opgenomen. Dat betekent dat wij ook de algemene uitkering in lopende prijzen berekenen en presenteren.

2. Algemene uitkering: de laatst bekende circulaire is verwerkt

Wij ramen de Algemene uitkering op basis van de laatst vastgestelde circulaire. De laatste circulaire op het moment van het opstellen van deze Nota Kaders is de Decembercirculaire 2025. Wij gaan bij de berekening van het effect van de circulaire altijd uit van zo actueel mogelijke maatstaven en presenteren de cijfers in lopende prijzen.

Dit betekent dat de gepresenteerde bedragen voor een deel compensatie bieden voor de gestegen lonen en prijzen. De effecten van de Meicirculaire 2026 zijn op het moment van opstellen nog niet bekend. Met de gewijzigde financieringssysteem, op basis van het BBP, en de effecten uit het regeerakkoord, verwachten we hier geen grote tegemoetkomingen van, anders dan indexatie. Wel speelt nog de discussie omtrent de bijzonder fonds uitkering (verder: BFU). De invulling en werking van deze uitkering is nog niet concreet uitgewerkt, maar zou als tegemoetkoming voor het wegvallen van een aantal specifieke uitkeringen moeten fungeren. De uitwerking en effecten hiervan verwachtten in de Meicirculaire 2026.

3. Verhoging van leges, tarieven en gemeentelijke belastingen: voortzetten gematigde stijging

De afgelopen jaren hebben wij jaarlijks de leges en gemeentelijke belastingen trendmatig verhoogd, maar wij hanteerden hiervoor een gematigd beleid. De afgelopen jaren hebben wij een verhoging van 1,5% toegepast, deze verhoging is verwerkt in het meerjarenbeeld dat is gepresenteerd. Wij brengen bij de Programmabegroting 2027-2030 in beeld welke andere mogelijkheden tot indexatie voor de inkomsten mogelijk zijn.

Kantekeningen hierbij:

- De indexatie van de OZB loopt in 2027 trendmatig mee;
- De afvalstoffenheffing is sinds 2021 op een kostendekkendheidsniveau van 100% gebracht. In onze berekening handhaven we dit. Dit wil zeggen dat alle kosten die gemoeid zijn met de inzameling van huishoudelijk afval worden omgeslagen in het tarief van de afvalstoffenheffing;
- De rioolheffing voor de komende jaren is vastgesteld in de raadsvergadering van 24 november 2022. Wij voeren dit besluit ongewijzigd uit.
- Voor leges geldt dat alle kosten worden doorberekend in de tarieven (100% kostendekkendheid). Voor leges van bouwvergunningen onderzoeken we of de bestaande methodiek nog aansluit bij de huidige situatie.

4. Looncompensatie: gebaseerd op de cijfers van de laatst bekende Meicirculaire

De huidige CAO loopt tot en met 31-12-2027, voor de jaarschijf 2027 zijn de vastgestelde percentages verwerkt. In de meerjarenraming voor de salarissen is loonvoet sector overheid conform onderstaande tabel verwerkt:

Nota Kaders 2027-2030	Weging	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Loonvoetsector overheid	0,75	4,70	3,10	4,20	4,00	3,60	3,50
Prijs materiele overheidsconsumptie	0,25	2,20	2,60	2,10	2,60	2,30	2,50
	Gewogen	4,08	2,98	3,68	3,65	3,28	3,25
In begroting 2026 gehanteerd		5,20	2,00	4,40	3,70	4,00	

5. Gemeenschappelijke regelingen en regionale ontwikkelingen

Voor de gemeenschappelijke regelingen verwerken wij de aangeleverde conceptbegrotingen in de jaarschijf 2027, inclusief een meerjarige stelpost voor te verwachten indexaties. Deze werkwijze is conform het toetsingskader van de toezichthouder. Het opnemen van taakstellingen die in een zienswijze zijn ingediend, maar nog niet verwerkt zijn in de begroting van de verbonden partij, mogen niet verwerkt worden in de gemeentelijke begroting.

Naast de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen zien we dat regionale ontwikkelingen waaraan we ons als gemeente hebben geconformeerd een invloed hebben op de begroting. Het betreft vooral ontwikkeling in MRE verband; bereikbaarheid (KTM2), woningbouw e.d. Het is vaak een combinatie van inzet van gemeentelijke middelen en cofinanciering.

6. Opzet nieuwe programmabegroting

De programmabegroting van een gemeente is een strategisch en financieel document, verplicht gesteld via het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dat per programma inzicht geeft in de 3-W vragen: wat willen we bereiken, wat willen we daarvoor doen en wat mag het kosten. Het BBV schrijft de opbouw van de programmabegroting voor.

Gemeenten zijn vrij in keuze van de programma's. Door toenemende taken en complexiteit bij gemeenten zien we in de praktijk veel verschillen in de programma-indeling bij gemeenten. Dat maakt vergelijking tussen gemeenten lastig.

De start van een nieuwe bestuursperiode is doorgaans een moment om de opzet van de begroting te analyseren en te starten met een nieuwe opzet.

Voorgesteld wordt om de programma-indeling aan te passen en aan te gaan sluiten bij de taakvelden, voor een inhoudelijke motivatie wordt verwezen naar de notitie in de bijlage.

7. Toetsingskader Provincie

Eind april heeft de Provincie de begrotingscirculaire 2027 gepresenteerd. Hierin wordt duidelijkheid gegeven over de manier waarop de toezichthouder de begroting 2027 en meerjarenraming gaat beoordelen. De belangrijkste punten:

- De begroting moet structureel en reëel in evenwicht zijn. Dat betekent dat de jaarschijf 2027 of de meerjarenraming 2030 structureel in evenwicht moeten zijn. Tot en met 2026 was de lijn in Valkenswaard om alle jaarschijven structureel sluitend te laten zijn. Gelet op alle onzekerheden en de ervaring uit het verleden dat het opstellen van een realistische meerjarenraming steeds lastiger wordt stellen we voor om aan te sluiten bij het toetsingskader van de Provincie en een structureel sluitende jaarschijf 2027 op te nemen in de begroting 2027;
- Het landelijke coalitieakkoord 2026-2030 'Aan de slag' geeft in heel beperkte mate beleid met een direct effect voor gemeenten en heeft geen impact op de begroting 2027 van gemeenten. We hoeven daar in de Nota kaders geen ruimte voor te reserveren;
- Het is toegestaan om ook in de begroting 2027-2030 de stelposten mbt het verkorten van de trajectduur en het invoeren van een eigen bijdrage jeugdzorg te ramen. Het ramen van een stelpost voor de besparingen jeugd is enkel toegestaan als er een concreet plan onder ligt. De commissie Ark zal pas begin 2027 een uitspraak doen over extra middelen jeugd vanaf 2028. Het is niet toegestaan om vooruit te lopen op deze uitspraak;

- De provincies werken op dit moment aan een kader voor het opnemen van stelposten voor onderuitputting (kapitaallasten en salarissen). Naar verwachting ontvangen we medio mei de uitkomsten;
- Voor het inzicht van de gemeenteraad en toezichthouder is een format gepresenteerd om het structureel en incidenteel saldo op te nemen in de begroting. We verwerken dit format in de begroting 2027-2030;
- De inzet van de algemene reserve als structureel dekkingsmiddel blijft toegestaan; de randvoorwaarden blijven gelijk. Voldoende solvabiliteit blijft het uitgangspunt;
- De twaalf provincies werken aan een actualisatie van het Gemeentelijk Toezichts Kader, dit is van kracht vanaf de beoordeling van de begroting 2027. De inhoud is op dit moment nog niet bekend;
- Als er bezuinigingsmaatregelen in de begroting worden verwerkt toetst de Provincie kritisch op een aantal criteria: reële onderbouwing, concreet op inhoud en proces;
- De Provincie adviseert om zeer kritisch te kijken naar realiteit en haalbaarheid van ambities en bijbehorende investeringsplanning om onderuitputting van kapitaallasten te voorkomen.

8. Het vervolgtraject richting begroting 2027-2030

Uit de tabel op pagina 3 blijkt dat er in de jaarschijven 2027-2030 nog geen structureel sluitend saldo is. We zien een aantal mogelijkheden om in de begroting een structureel sluitende jaarschijf 2027 te presenteren. Onderstaand de uitgangspunten/randvoorwaarden en de sporen die uitgewerkt gaan worden

Uitgangspunten

- De toekomstvisie 2040 Valkenswaard en het nieuwe raadsprogramma zijn het algemeen toetsingskader;
- We voorkomen zo mogelijk afbreuk aan bestaande voorzieningen;
- We nemen geen onomkeerbare besluiten die het voorzieningenniveau voor de inwoners en bezoekers raken;
- De reservepositie en financiële kengetallen moeten blijven voldoen aan de wettelijk vastgelegde normen.

Scenariodenken

We formuleren een aantal scenario's voor de begroting met daarin een combinatie van onderstaande punten. Alle punten worden in aanloop naar de begroting 2027-2030 uitgewerkt en worden meegenomen in de voorbereiding voor het aanbieden van een sluitende begroting

1. Verlagen uitgaven

In de voorbereiding op de begroting 2026 heeft de organisatie een intensief bezuinigingstraject doorlopen, daarmee is de zgn. lucht uit de begroting gehaald. Er wordt nogmaals kritisch gekeken naar de budgetten en mogelijkheden om realistisch te verlagen. De uitkomsten van de bezuinigingsopdracht 2026 zijn het vertrekpunt aangevuld met andere opties.

2. Verhogen inkomsten

Het grootste aandeel van de inkomsten van de gemeente is de Algemene Uitkering. We brengen van de overige inkomsten in beeld wat de financiële gevolgen zijn van de verhoging van de tarieven. Een indicatie: 1% verhoging van de OZB levert circa € 80.000 structurele opbrengst op.

3. Financieel technische maatregelen

Er zijn een aantal financieel technische maatregelen die we kunnen verwerken in de begroting:

- Inzet van de algemene reserve als structureel dekkingsmiddel; randvoorwaarde is dat de solvabiliteit voldoende moet blijven;
- Stelposten onder uitputting kapitaallasten en personeelskosten; nadere informatie volgt vanuit de Provincie;
- Stijgende kosten jeugdzorg gedeeltelijk incidenteel ramen; de provincie heeft een aantal randvoorwaarden genoemd die nader uitgewerkt moeten gaan worden. Hiertegenover staat altijd een ophoging van het bedrag in de risicoparagraaf.

4. Bezuinigingen/ombuigingen

Er wordt een inventarisatie gemaakt van mogelijke aanvullende bezuinigingen die ingezet kunnen worden als de bovengenoemde maatregelen onvoldoende zijn om tot een sluitende begroting te komen.

5. Analyse jaarrekeningen voorgaande jaren

We zien al een aantal jaren een trend dat er bij het opstellen van de begroting sprake is van tekorten en er gedurende het jaar positieve bijstellingen gedaan worden, zodat er een positief saldo van de jaarrekening is. Met name komt dit door mutaties in de algemene uitkering en incidentele middelen die vanuit het Rijk of Provincie ontvangen worden.

Om meer grip te krijgen op de toekomst wordt er een analyse gemaakt van voorgaande jaren waarin onder andere aan bod komen:

- Analyse saldo incidenteel/structureel;
- Onderuitputting kapitaallasten;
- Verloop algemene uitkering en specifieke uitkeringen;
- OZB-inkomsten; ontwikkeling woningwaarde en inflatie;
- Kostendekkendheid leges en tarieven;
- Analyse kosten sociaal domein.

De bevindingen worden meegenomen bij het opstellen van de begroting 2027-2030.

3. Financieel startpunt

Algemeen

Als financieel startpunt voor de Nota Kaders 2027-2030 hanteren we jaarschijf 2027 van de vastgestelde Programmabegroting 2026. Alle reeds genomen besluiten met een effect in jaarschijf 2027 worden nog separaat toegelicht in de Nota Kaders.

	2027	2028	2029	2030
Structureel begrotingssaldo 2027-2030	365	-1.610	-1.515	-1.515
Incidenteel begrotingssaldo 2027-2030	590	-2.029	-1.256	-1.256

De indexering van de algemene uitkering, trendmatige verhoging leges, tarieven en belastingen, indexatie loonkosten en stelpost prijscompensatie is doorgetrokken in 2030. De Meicirculaire 2026 zal de concrete cijfers geven welke opgenomen worden in de Programmabegroting 2027-2030.

Na verwerking van bovenstaande effecten en de wijzingen in programma's ziet het meerjarig beeld er als volgt uit:

	2027	2028	2029	2030
Structureel begrotingssaldo 2027-2030	365	-1.610	-1.515	-1.515
Incidenteel begrotingssaldo 2027-2030	590	-2.029	-1.256	-1.256
Programma 1: Samen zorgen wij voor Valkenswaard	-3.909	-4.565	-5.228	-6.167
Programma 2: Samen wonen en werken wij in Valkenswaard	-32	-32	-32	4
Programma 3: Samen recreëren wij in Valkenswaard	-271	-261	-271	-281
Programma 4: Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard	0	0	0	0
Programma 5: Samen in dienst van Valkenswaard	271	355	292	2.341
Verbonden partijen	-393	-61	110	-585
Structureel begrotingssaldo 2027-2030 na Nota Kaders 2027-2030	-3.647	-6.248	-6.718	-6.313
Incidenteel begrotingssaldo 2027-2030 na Nota Kaders 2027-2030	-3.744	-6.593	-6.385	-5.944

*Bedragen * €1.000*

Een toelichting op de diverse onderdelen vindt in het vervolg van deze nota plaats.

4. Ontwikkelingen per programma

4.1 Programma 1: Samen zorgen wij voor Valkenswaard

Programma 1: Samen zorgen wij voor Valkenswaard		Bedragen in €			
Nummer	Onderwerp	2027	2028	2029	2030
1	Wedert schoonkosten	-44.000	-44.000	-44.000	-44.000
2	Doorbelasting energiekosten sportpark 't Heike	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
3	Huur kinderopvang De Pionier	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
4	Doordecentralisatie OMO gelden	171.000	178.000	196.000	147.000
5	Indexatie subsidierelaties	54.000	72.000	131.000	-64.000
6	Gala activiteiten	-210.000	-210.000	-210.000	-210.000
6	Dekking Gala activiteiten	210.000	210.000	210.000	210.000
7	Huisvestingskosten GGD Jeugdgezondheidszorg	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
8	Bijstand	-617.000	-617.000	-617.000	-617.000
9	Huishoudelijke hulp	-368.000	-368.000	-368.000	-368.000
10	Bijstelling VMO voorzieningen begeleiding	100.000	100.000	100.000	100.000
11	Bijstelling VMO voorzieningen Eigen bijdrage CAK	40.000	40.000	40.000	40.000
12	Indexering VMO voorzieningen	-309.000	-626.000	-922.000	-1.225.000
13	Maatwerkkosten specialistische jeugdhulp	-2.446.000	-2.446.000	-2.446.000	-2.446.000
14	Indexering Jeugd maatwerkvoorzieningen / vrijval stelpost jeugd	-307.000	-672.000	-1.052.000	-1.442.000
15	Tijdelijke huisvesting St. Martinusschool	-46.000	-28.000	-92.000	-94.000
Totaal wettelijk en autonoom		-3.879.000	-4.518.000	-5.181.000	-6.120.000

Autonome en wettelijke ontwikkelingen

1. Schoonmaakkosten de Wedert (€ 44.000 nadeel structureel)

De schoonmaakkosten zijn structureel te laag geraamd o.a. doordat zijn al enkele jaren niet meer is geïndexeerd. Daarom is een verhoging noodzakelijk. Dit is reeds gemeld in de jaarrekening 2025 en wordt nu geëffectueerd.

2. Doorbelasting energiekosten sportpark 't Heike (€ 14.000 nadeel structureel)

Sinds 2023 heeft de voetbalvereniging eigen meters voor het elektriciteitsverbruik en krijgen de kosten rechtstreeks van de energieleverancier doorberekend. Voorheen werden deze kosten gedragen door de gemeente en vervolgens doorbelast aan de vereniging. De energiekosten zijn niet meer opgenomen in onze begroting, echter de doorbelasting is nog steeds geraamd. Deze dient te vervallen.

3. Bijstelling huur Kinderopvang de Pionier (€ 75.000 nadeel structureel)

Onderdeel van de doorgevoerde bezuinigingen is het bijstellen van de huurinkomsten voor de Kinderopvang. Abusievelijk is hierin ook de huur van de nieuwe Kinderopvang bij de Pionier verrekend. Die huur zat al in de boeken als tegenhanger van de nieuwe investering. Hierdoor is die 2 keer in de raming terecht gekomen. Dit corrigeren we.

4. Doordecentralisatie OMO-gelden (2027 € 171.000 voordeel, meerjarig € 178.000, € 196.000 en € 147.000 voordeel)

Sinds 2001 heeft de gemeente een doordecentralisatie overeenkomst met schoolbestuur OMO voor de duur van 50 jaar. Deze overeenkomst regelt dat de gemeentelijke huisvestingstaak voor het

voortgezet onderwijs volledig wordt overdragen aan het schoolbestuur. Dit heeft o.a. tot gevolg dat overheidsmiddelen t.b.v. onderwijshuisvesting overgeheveld moeten worden naar het schoolbestuur. Het bedrag van de normvergoeding per leerling aan OMO wordt jaarlijks geïndexeerd. 5 jaarlijks wordt het leerlingen aantal vastgesteld, te beginnen in 2001 op 2700 leerlingen. Het leerlingenaantal als basis van de vergoeding kan worden aangepast indien de groei of de krimp meer dan 5% is.

Herijking van het aantal leerlingen vindt plaats op basis van de telling per 1 oktober 2020 en opnieuw in 2025. Daarnaast is er een indexering op basis van de VNG norm nieuwbouw: De leerlingentelling voor de vergoeding kan één maal per 5 jaar worden aangepast indien het verschil met de vorige telling groter is dan 5% zowel in groei als in krimp. Het leerlingaantal per 1-10-2020 bedraagt 2.403 leerlingen. Het leerlingaantal in oktober 2025 bedraagt 2.149 leerlingen. Het verschil in leerlingaantal is ruim 10%.

Jaarlijks wordt de overeenkomst geïndexeerd op basis van de door de VNG berekende indexering normbedragen. Dit percentage is bij de opstelling van de Nota Kaders nog niet bekend. Daarom is voorlopig uitgegaan van het gewogen indexeringspercentage percentage van 3,68%.

5. Indexatie subsidieclusters (2027 € 54.000 voordeel, meerjarig € 72.000, € 131.000 en € 64.000 nadeel)

Voor de indexatie van de subsidierelaties is een meerjarige stelpost opgenomen. Deze stelpost wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van het meest actuele percentages 'Loonvoet sector overheid' en 'Prijs materiele overheidsconsumptie (imoc)' uit de Kerngegevensstabel van het Centraal Planbureau (conform het overzicht op pagina 6).

6. SPUK Gala/AZWA (€ 210.000 nadeel, € 210.000 dekking Rijksmiddelen)

De activiteiten voortkomend uit de GALA-gelden zijn incidenteel gedekt tot en met 2026. Deze GALA-regelingen worden via het Aanvullend Zorg- en WelzijnsAkkoord (AZWA) voortgezet. AZWA fungeert als het ware als een financiële brug al is nog niet bekend welke financiële middelen er *lokaal* beschikbaar worden gesteld.

7. Huisvestingskosten GGD Jeugdgezondheidszorg (€ 18.000 nadeel structureel)

De gemeente draagt de kosten voor de huisvesting van de Jeugdgezondheidszorg (in de Hofnar), zoals is overeengekomen met de GGD Brabant-Zuidoost. Deze waren nog niet opgenomen in de begroting.

8. Bijstand (€ 617.000 nadeel structureel)

Kosten levensonderhoud/Rijksbijdrage SZW

In de Slotwijziging 2025 heeft een bijstelling plaatsgevonden die gebaseerd was op de definitieve bijstelling over 2025. Deze bijstelling zit aan de uitgaven (€ 878.000) als wel aan de inkomstenkant (€ 510.000), dit structurele effect is niet meerjarig doorgevoerd bij de begroting, wat nu met deze bijstelling wel gebeurt. Bij de berekening hiervan is rekening gehouden met inflatiecorrectie over 2026.

Loonkostensubsidie (LKS)

De LKS is in het verleden begroot op basis van voorcalculatie, we zien door de extra inzet op LKS dat de lasten toenemen en de huidige systematiek van begroting hierbij niet meer passend is. Door de systematiek aan te passen en te begroten op basis van werkelijke uitgaven is een bijraming nodig van € 305.000. De verwachting is dat er een bijstelling plaats zal vinden in de meicirculaire 2026 van de Rijksmiddelen voor de LKS. Naar verwachting komen hier in de Meicirculaire 2026 extra middelen vanuit het Rijk voor.

IOAW/IOAZ

De afname van de verstrekkingen van de IOAW/IOAZ uitkeringen, maakt dat we de begroting aframen.

Kosten levensonderhoud

Het aantal jongeren in de bijstand laat landelijk een stijgende lijn zien. Jongeren stromen vaker in en stromen minder snel uit, terwijl de ondersteuningsbehoefte complexer van aard is. Dit resulteert in langere trajecten. De financiële effecten hiervan zijn op dit moment nog niet zichtbaar. De ontwikkeling wordt nauwlettend gemonitord. Indien nodig zal tijdig een passende financiële bijstelling plaatsvinden.

9. Kosten huishoudelijke hulp (€ 368.000 nadeel structureel)

De waargenomen financiële mutatie wordt primair veroorzaakt door twee ontwikkelingen. Ten eerste is sprake van een volumestijging: het aantal cliënten en indicaties is toegenomen van 1.035 naar 1.100. Ten tweede heeft de noodzakelijke aanpassing van het tarief invloed gehad op het beschikbare budget. In de begroting is uitgegaan van een indexering van 2,7%, terwijl deze uiteindelijk 5,13% had moeten bedragen. Door de eerder opgelegde taakstelling en gestegen indexering is hier een structurele bijstelling op nodig.

Het is van belang om te benadrukken dat deze ontwikkeling samenhangt met landelijke beleidsvoornemens. Het kabinet heeft richting gegeven aan wijzigingen binnen het sociaal domein, maar de concrete uitwerking en de daaruit voortvloeiende financiële effecten zijn op dit moment nog onvoldoende scherp. Dit betekent dat de budgettaire impact in de komende periode kan fluctueren, afhankelijk van de verdere landelijke besluitvorming en de vertaling daarvan naar lokale uitvoering.

10. WMO Voorzieningen begeleiding (€ 100.000 voordeel structureel)

Met ingang van 1 januari 2024 is de gemeente voor de maatwerkvoorziening *Wmo begeleiding* overgestapt van resultaatgerichte naar inspanningsgerichte financiering. De verwachting was dat het aantal ingezette uren per cliënt

zou dalen. In 2024 blijkt deze verwachting uit te komen: de totale kosten nemen af en de nieuwe aanbesteding werkt door in zowel volumes als tarieven.

Ook in 2025 wordt financieel voordeel behaald ten opzichte van eerdere ramingen. In de jaarrekening 2025 is hier weliswaar al een bijstelling verwerkt, maar uit de structurele effecten blijkt dat er structureel € 100.000 kan worden afgeroomd binnen het taakveld Begeleiding.

Dit structurele voordeel wordt verwerkt in de Berap van 2026 en de Nota Kaders vanaf 2027.

11. WMO Eigen bijdrage CAK (€ 40.000 voordeel structureel)

Een positief effect van de stijging van het aantal unieke cliënten en daarmee de kosten van de Wmo huishoudelijke ondersteuning, begeleiding en hulpmiddelen is de stijging van de ontvangst van de CAK eigen bijdrage. Echter is er per 1-1-2026 een minimabeleid ingesteld waar cliënten met een inkomen onder een bepaalde inkomensgrens geen eigen bijdrage meer hoeven te betalen. Dit effect is nog niet bekend en hier nog niet in meegenomen. Ook het effect van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage (beoogd per januari 2027) is hier buiten beschouwing gelaten.

12. Indexatie WMO voorzieningen (2027 € 309.000 nadeel, meerjarig € 626.000, € 922.000 en € 1.225.000 nadeel)

Betreft de totaalindexatie voor alle WMO – voorzieningen:

- Maatwerkvoorzieningen (hulpmiddelen)
- HO
- Begeleiding
- Eigen bijdrage
- PGB

13. Maatwerkkosten specialistische Jeugdhulp (€ 2.446.000 nadeel structureel)

De houdbaarheid van het jeugdhulpstelsel staat al geruime tijd onder druk. Zowel landelijk, regionaal als lokaal zien we dat het beroep op jeugdhulp stijgt, terwijl kosten en personeelstekorten toenemen en de druk op de keten verder oploopt. Omdat de Jeugdwet een opneemende regeling is, zijn gemeenten verplicht om deze hulp te organiseren wanneer jeugdigen deze nodig hebben.

Hoewel het totaal aantal jeugdigen in zorg niet sterk groeit, neemt het aantal indicaties in onze gemeente wél toe. Dit duidt op een verzwaring van de problematiek. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat de keten overbelast raakt: de instroom gaat gestaag door, terwijl doorstroom stagneert, uitstroom moeizaam verloopt en jeugdigen langer dan noodzakelijk in zorg blijven. Daardoor ontstaan verstoppingen, krijgen jeugdigen niet altijd de meest passende ondersteuning en kan problematiek escaleren.

Deze druk op de keten leidt tot een blijvend beroep op hoogspecialistische en kostbare zorg, zoals (landelijke) verblijfsproducten en JeugdzorgPlus. Daarnaast zijn gemeenten steeds vaker genooddaakt om niet-gecontracteerde zorg in te zetten, onder andere omdat wachtlijsten bij gecontracteerde aanbieders oplopen of omdat het aanwezige aanbod onvoldoende aansluit bij de complexiteit van de hulpvraag. Belangrijk hierbij te noemen is dat gemeenten een steeds grotere verantwoordelijkheid hebben rond veiligheid en regie.

Een deel van de jeugdhulp is daarbij beperkt beïnvloedbaar. Trajecten zoals jeugdbescherming, jeugdreclassering en gesloten jeugdhulp worden via de kinderrechter opgelegd: de gemeente moet

deze uitvoeren en bekostigen, maar heeft geen invloed op de inzet of duur ervan. Ook voor landelijk georganiseerde hoogspecialistische zorg dragen gemeenten de kosten, terwijl hun sturingsmogelijkheden en zicht zeer beperkt zijn. Ook (huis)artsen kunnen autonoom specialistische jeugdhulp inzetten, bekostigd door de gemeente, zonder enige slagboom van de gemeente.

We werken vanuit de Hervormingsagenda Jeugd aan een stevige lokale toegang en een sterk voorliggend veld, zodat gezinnen met lichtere vragen eerder en effectiever worden geholpen. Regionaal bouwen we aan een dekkend specialistisch zorglandschap en verbeteren we de organisatie, beschikbaarheid en inkoop van specialistische zorg, zodat passende ondersteuning tijdig inzetbaar is. Daarbij richten we ons onder andere op het verminderen van niet-noodzakelijk verblijf, het verkorten van verblijfsduur en het versterken van alternatieven in de thuissituatie en het netwerk. Normaliseren, preventie en integraal samenwerken vormen hierbij zowel lokaal als regionaal de kern van onze aanpak. Valkenswaard ontwikkelt in 2026 een uitvoeringsplan met keuzes, waarin we bezien hoe we inhoudelijk kunnen versterken, aan wetgeving kunnen voldoen en aan landelijke opgaven werken én naar een meer financieel houdbaar perspectief werken.

Deze noodzakelijke verandering vraagt tijd, capaciteit en continuïteit. Het realiseren van een slimmer en beter samenhangend zorglandschap is een meerjarige opgave die niet binnen één jaar kan worden uitgevoerd. Tegelijk moeten we, ondanks oplopende druk en stijgende kosten, blijven voldoen aan onze wettelijke plicht om passende hulp te organiseren. Structurele middelen in 2026, 2027 en verder zijn cruciaal om deze opdracht uit te voeren én de gewenste transformatie daadwerkelijk mogelijk te maken

14. Indexatie jeugd maatwerkvoorzieningen (2027 nadeel €307.000, meerjarig € 672.000, € 1.053.000 en € 1.442.000 nadeel)

Betreft de totaalindexatie voor alle jeugdvoorzieningen.

15. Tijdelijke huisvesting St. Martinusschool (2027 nadeel €46.000, meerjarig €28.000, €92.000 en €94.000 nadeel)

In de Slotwijziging 2025 is reeds aangegeven dat ook voor de jaren na 2025 extra middelen nodig zijn voor de tijdelijke huisvesting. Deze verwerken we in de eerstvolgende P&C documenten. Op jaarbasis is ca € 87.000 nodig, hier worden de budgetten op bijgesteld.

Bijstelling exploitatielasten kredieten

Nummer	Onderwerp	2027	2028	2029	2030
16	Toegangssysteem Wedert (kassa)	0	-8.000	-8.000	-8.000
17	Kassarimte buitenbad de Wedert	0	-9.000	-9.000	-9.000
18	Tijdelijke huisvesting St. Martinusschool	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Bijstelling exploitatielasten kredieten programma 1		-30.000	-47.000	-47.000	-47.000

16. Toegangssysteem de Wedert (2028 nadeel € 8.000 meerjarig)

Huidig kassa-toegangssysteem is in 2018 aangeschaft en afgeschreven. We nemen een vervangingsinvestering voor een nieuw kassa-toegangssysteem op.

Het nieuwe systeem wordt in 10 jaar afgeschreven.

17. Kassarimte de Wedert (2028 nadeel € 9.000 meerjarig)

Naar aanleiding van een ARBO technische controle zijn de huidige werkplekken in de buitenkassarimte aangemerkt als onvoldoende. Dit zit in een aantal zaken. In arbo, veiligheid

(noodknop, onvoldoende zicht en looproutes met contant geld door buitenruimte) en binnenklimaat. Om dit in de toekomst aan te passen zijn er een aantal scenario's uitgewerkt. Het door ARBO voorgestelde scenario is financieel uitgewerkt (€ 167.000) naar een situatie welke voldoet aan de toekomstige eisen op ARBO. Naar verwachting zal dit in het voorjaar van 2027 gerealiseerd kunnen worden. De kapitaallasten ontstaan vanaf 2028 en bedragen ca € 9.000 per jaar.

18. Tijdelijke huisvesting St. Martinusschool (2027 nadeel € 30.000 meerjarig)

In de Bestuursrapportage 2026 is aanvullend krediet beschikbaar gesteld voor het achterstallig onderhoud aan de St Martinusschool van € 215.000. Gezien de verwachte instandhouding stellen we voor om in afwijking van het afschrijvingsbeleid een afschrijvingstermijn van 8 jaar te hanteren in plaats van 15 jaar. Dit correspondeert met een kapitaallast van € 30.100 vanaf 2027.

Investeringskredieten

Niet van toepassing

Ontwikkelingen

GR samen voor de Jeugd (PM)

Op grond van de Hervormingsagenda Jeugd en de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdhulp (Wvbj) zijn gemeenten verplicht om hun inkoop van specialistische jeugdhulp uiterlijk per 1 januari 2027 publiekrechtelijk te organiseren via een samenwerkingsverband op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Op dit moment werken we al met 10 gemeenten samen via een samenwerkingsovereenkomst met vastgestelde meerjarenbegroting. Wanneer deze samenwerking in de komende periode wordt omgevormd tot een formele GR, bestaat de mogelijkheid dat hiermee meerkosten gepaard gaan. De omvang van deze eventuele kosten hangt echter sterk af van de keuzes die worden gemaakt bij de verdere inrichting en governance van de GR.

Doordecentralisatie taken Beschermd wonen en maatschappelijk opvang (PM)

In regionaal verband wordt gewerkt aan de Transformatieagenda beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Dit omvat ook een decentralisatie van taken vanuit Eindhoven naar gemeenten in de regio. Daarmee zullen meer dan voorheen inwoners uit Valkenswaard in hun eigen omgeving ondersteuning en opvang krijgen, in plaats van in Eindhoven, en waar mogelijk ook lichtere vormen van ondersteuning. Deze decentralisatie betekent ook dat er extra incidentele en structurele middelen vanuit de centrumgemeente Eindhoven naar de regiogemeenten komen. Het is nog onduidelijk wat de omvang van extra taken/middelen zijn, wat het tijdspad van overdracht is, en welke gevolgen dit in 2027 en daarna voor begroting kan hebben.

Inkomensafhankelijke bijdrage Wmo (PM)

De inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo (beoogd per januari 2027) heeft impact op onze budgetten. Hoe groot die impact gaat zijn, is onbekend. De effecten kunnen impact hebben op aantallen en kosten.

Schuldhelpverlening integraal armoedebeleidsplan (PM)

De drie samenwerkende A2-gemeenten leggen in 2027 een nieuw integraal armoedebeleidsplan ter besluitvorming aan de raad voor, met beoogde inwerkingtreding per 2028. In dit plan worden het

minimabeleid en het schulddienstverleningsbeleid in samenhang herijkt en doorontwikkeld, met als doel inwoners met financiële problematiek effectiever te ondersteunen. De financiële consequenties worden in een later stadium inzichtelijk.

4.2 Programma 2: Samen wonen en werken wij in Valkenswaard

Programma 2: Samen wonen en werken wij in Valkenswaard					Bedragen in €
Nummer	Onderwerp	2027	2028	2029	2030
19	Inhuur bouwplantoetser	-20.000	-40.000	-60.000	-40.000
19	Verhoging leges dekking inhuur bouwplantoetser	20.000	40.000	60.000	40.000
19	Bouwplantoetser vaste dienst	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
19	Verhoging leges dekking formatie bouwplantoetser	80.000	80.000	80.000	80.000
20	Pachtinkomsten	114.000	114.000	114.000	114.000
20	Watersysteemheffingen	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000
21	Grondtransacties met Enexis ivm transportschaarste	74.000	74.000	74.000	110.000
22	Omgevingswet/Regelanalist en regisseur omgevingswet	-206.000	-206.000	-206.000	-206.000
23	Dierenbescherming	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
	Totaal wettelijk en autonoom	-52.000	-52.000	-52.000	-16.000

Autonome en wettelijke ontwikkelingen

19. Bouwplantoetser (€100.000 nadeel in 2027 tot € 120.000 in 2030, met dekking uit leges)

1. Het tijdelijke beschikbare budget voor 2027 en 2028 ophogen, én doortrekken voor 2029 en 2030
2. Formatie bouwplantoets structureel uitbreiden, en een formele formatieplaats toevoegen aan bouwplantoets/vergunningverlener.

De Omgevingswet maakt het werk complexer en er is meerwerk voor de gemeente en burgers/initiatiefnemers. De administratieve lasten zijn (digitaal) een stuk hoger dan voorheen. Participatie en integraal werken levert minder tijdswinst op dan het kost (wel nodig). Initiatiefnemers moeten nu (te) lang wachten.

Na de streep door het bestemmingsplan buitengebied komen er diverse complexe initiatieven aan die met de huidige capaciteit niet adequaat kunnen worden opgepakt.

Medewerkers moeten door ons zelf worden opgeleid omdat er uit de markt komt geen aanbod komt, behalve voor inhuur. Dit is in aanvang minder productief en kost tijd.

20. Pachtinkomsten en watersysteemheffingen (€ 19.000 nadeel, € 114.000 voordeel meerjarig)

In de slotwijziging 2025 is aangegeven dat we de jaarlijkse inkomsten uit pacht structureel wijzigingen. Deze waren ten opzichte van 2024 niet bijgesteld. Jaarlijks vindt aanpassing plaats als gevolg van het pachtnormenbesluit. Op basis van dit besluit worden onze reguliere pacht geraamd. Jaarlijkse schommelingen in inkomsten zijn evenwel zeker mogelijk.

Ook is aangegeven dat er structureel hogere lasten zijn aan watersysteemheffingen.

21. Grondtransacties Enexis (€ 74.000 voordeel oplopend tot € 110.000 in 2030)

Vanwege de aanpak van de transportschaarste zijn er in de gemeente Valkenswaard de komende tien jaar circa 107 nieuwe locaties nodig voor elektriciteitshuisjes (wiftrafo's). Zie hiervoor de toegezonden raadsinformatiebrief van 3 september 2025. De totale te verwachten opbrengst

bedraagt € 770.400,00 (verspreid over 10 jaren). De extra te verwachten opbrengsten voor aankomende jaren worden hiermee financieel verwerkt.

Omgevingswet (onttrekking algemene reserve € 175.000) / regelanalist (€ 206.000 negatief vanaf 2027)

In de begroting 2026-2029 zijn incidentele middelen opgenomen voor het implementeren van de omgevingswet. Deze kosten worden gedekt uit de algemene reserve. Hierna is de implementatie echter nog niet gereed, dit loopt door tot ten minste 2032. Ook voor 2030 verwachten we daarom een gelijk bedrag aan incidentele middelen nodig te hebben als in 2029, € 175.000. We stellen voor om die ook te dekken uit de algemene reserve.

In de ramingen die ten grondslag liggen aan de in de begroting opgenomen kosten van de omgevingswet zit een personele component, voor het invullen van een regelanalist (0,5 fte) en een samenloop coördinator (1,0 fte). Deze personele component is structureel van aard doordat werkwijzen blijvend veranderen. Dit dienen we dan ook als zodanig te ramen. De consequentie is dat deze middelen niet gedekt kunnen worden met incidentele middelen, lees de algemene reserve. Dit legt een beslag op de structurele begrotingsruimte. Daarnaast blijken de werkzaamheden van een regelanalist in de toekomst meer inzet te vergen dan eerder geraamd. Hierdoor wordt deze formatie vanaf 2027 opgehoogd tot 1,0 fte.

22. Dierenbescherming (€ 15.000 nadeel structureel)

Het budget voor dierenbescherming is met €15.000 overschreden door een hogere inzet als gevolg van extra meldingen, behoeftes en verhoogde kosten

Bijstelling exploitatielasten kredieten

Nummer	Onderwerp	2027	2028	2029	2030
24	Maastrichterweg entree zuid	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
25	Fietspaden Voort-Loonderweg en Narcislaan - Het Broek	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
26	Renovatie kleedkamers HOD	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
27	Zwavelzuuropslag	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
28	Vrijval projectenportefuille	35.000	35.000	35.000	35.000
Bijstelling exploitatielasten kredieten programma 2		20.000	20.000	20.000	20.000

23. Inrichting entrees Zuid(€ 1.000 nadeel meerjarig)

Voor de inrichting van de entree's zijn investeringsbedragen opgenomen in de begroting. De entree Maastrichterweg Zuid wordt in 2026 uitgevoerd en daarvoor is € 95.000 beschikbaar. Er heeft na participatie met de omgeving uitwerking plaatsgevonden en er is een uitgewerkte raming opgesteld. De investering komt daarmee op € 125.000. Het krediet dient verhoogd te worden met € 30.000. De hogere investering leidt tot een extra kapitaallast van ca € 1.000.

24. Fietspaden Voort-Loonderweg en Narcislaan – Het Broek (€ 2.000 nadeel meerjarig)

De fietspaden Voort-Loonderweg en Narcislaan – Het Broek zijn onderdeel van het Interreg programma Groote Heide dat we samen met de omliggende gemeenten uitvoeren. Een deel van deze investering wordt gedekt uit deze subsidiegelden. Ook is een deel van deze investering gedekt uit provinciale subsidies. De ramingen hiervoor zijn opgenomen in de begroting. De projecten zijn naar verwachting medio 2026 gereed. Door vertraging en een iets tegenvallende aanbesteding zal de investering ca € 40.000 duurder uitvallen. Dit leidt tot hogere kapitaallasten van ca € 2.000.

25. Renovatie kleedruimten HOD (€ 4.000 nadeel structureel)

Overschrijding heeft betrekking op krediet ten aanzien van werkzaamheden renovatie kleedkamers van Hockeyvereniging HOD. Het totaalkrediet bedroeg € 520.000 (o.b.v. raadsvoorstel juni 2025). Het project is nagenoeg afgerond, de definitieve afronding is in Q1 2026. De overschrijding is veroorzaakt door hogere externe begeleidingskosten voor de projectleider en aanvullende kosten binnen het project (meerwerk). De extra kapitaallasten zijn ca € 4.000 vanaf 2027.

26. Zwavelzuuropslag (€ 8.000 nadeel structureel)

Met een raadsinformatiebrief is de raad op 17 september 2025 geïnformeerd over de noodzaak van het realiseren van een zwavelzuuropslag bij zwembad De Wedert omdat de arbotechnische situatie niet op orde was. Hier is aangegeven dat de lasten van deze investering via de P&C documenten wordt verwerkt. De investering is via de slotwijziging 2025 verwerkt. De kapitaallasten worden via de Nota kaders vanaf 2027 verwerkt.

27. Projectenportefeuille (€ 35.000 voordeel meerjarig)

In de RIB van 31 maart 2026 is de raad geïnformeerd over het vrijvallen en afsluiten van enkele resterende kredieten in de projectenportefeuille. Deze verwerken we nu in de 1^e Berap 2026. De structurele effecten van de lagere kapitaallasten worden verwerkt in de Nota Kaders.

Kredietaanvragen

Kredietaanvragen	2027	2028	2029	2030
29 Veilige schoolfietsroutes	300.000	0	0	0
	300.000	0	0	0

28. Verkeersveiligheid- Veilige schoolfietsroutes (€ 300.000 investeringskrediet)

De provincie Noord-Brabant gaat voor nul verkeersslachtoffers. Daarom werkt zij samen met gemeentes in een speciaal programma (2026-2027) aan het verbeteren en veiliger maken van schoolfietsroutes. Op basis van criteria (minimaal 100 fietsers per dag) heeft de gemeente vijf routes uitgezocht die we willen verbeteren. Hierbij maken we waar mogelijk een combinatie met al geplande werkzaamheden aan de weg of het riool.

Specifiek gaat het om deze projecten:

- Verbeteren van de fietsoversteek en uitritconstructies op de Smelen en Merendreef;
- Aanpassen druk kruispunt Eindhoveneweg-Merendreef-Geenhovensedreef;
- Dommelstraat, Dommelen: verbeteren fietsinfrastructuur;
- Korfvechterwei: verbeteren fietsinfrastructuur;
- Groenstraat bij Martinusschool, Dommelen: onveilige situatie bij het halen en brengen van kinderen met auto's en fietsen

Ontwikkelingen

Dennenberg (PM)

In mei 2025 heeft de gemeenteraad aan de hand van een met de Valkenswaardse Rollerclub (VRC) opgestelde variantenrapportage, gekozen om een haalbaarheidsonderzoek in te stellen naar de realisatie van een brede variant van een Multifunctionele Accommodatie. Daarin zou de VRC in een multifunctionele sportaccommodatie worden ondergebracht en waarin verder ruimte wordt gerealiseerd voor Kindcentrum De Smelen, wijkaccommodatie D'n Turfberg en de wijkcommissie Turfberg. De vrijkomende gronden kunnen in een separaat project worden bebouwd. Als na de haalbaarheidsstudie een concreet realisatieplan is opgesteld, zal meer zicht op de daadwerkelijke kosten ontstaan.

Lts-terrein (PM)

De gemeenteraad heeft op 11 december 2025 twee voorkeursscenario's vastgesteld: 'Wonen (voormalig LTS-terrein)' en 'Steendrukmuseum', en €175.000 beschikbaar gesteld voor nadere uitwerking van één scenario na besluitvorming op 25 juni 2026. Bij keuze voor het Steendrukmuseum wordt een plan van aanpak opgesteld voor een integraal stedenbouwkundig plan en het vervolgproces. Vervolgens worden afspraken vastgelegd in een intentieovereenkomst (proces, rollen, kosten en planning). Daarna wordt onderzocht of definitieve samenwerking mogelijk is. De uitkomsten worden in 2027 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

DUMAVA/ verduurzaming panden (PM)

In de jaren 2027-2029 staan investeringen geraamd voor het verduurzamen van het gemeentehuis, gymzaal Emmalaan en de gemeentewerf. Om voorbereidende werkzaamheden uit te voeren is het gewenst om een deel van die investeringen al in 2026 beschikbaar te hebben. Voor elke investering ramen we daarom € 50.000 in 2026, de kredieten in de volgende jaren worden daarmee verminderd. De investering in de Emmalaan verwachten we in 2027 al uit te kunnen voeren en vervroegen we daarom van 2028 naar 2027. De kapitaallasten gaan lopen vanaf 2028.

De voorbereiding van de investering van het cultureel centrum De Hofnar zit in de besteksfase en wordt op de markt gezet. Uitvoering zal in 2027 plaatsvinden. De investering komt op ca € 2.693.000 en sluit aan bij de DUMAVA-aanvraag. Dit is € 292.000 meer dan begroot. We kunnen € 1.071.000 van de toegekende subsidie voor dit project inzetten. Per saldo zijn de kapitaallasten hierdoor € 23.000 lager dan begroot. Doordat de kapitaallasten pas gaan lopen vanaf 2028 zal er ook in 2027 een voordeel op de kapitaallasten zijn en wel van € 79.000.

Voor de gemeentewerf sluiten we ook aan bij de subsidieaanvraag DUMAVA. Dit zal nog wel verder uitgewerkt dienen te worden. De investering kan daardoor verlaagd worden van € 2.214.000 (incl btw) naar € 300.000 exclusief BTW. Hierop is 20% subsidie toegekend.

4.3 Programma 3: Samen recreëren wij in Valkenswaard

Programma 3: Samen recreëren wij in Valkenswaard		Bedragen in €			
Nummer	Onderwerp	2027	2028	2029	2030
30	Bodemkwaliteitskaart	-20.000	0	0	0
31	OZB Hofnar	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
32	Bibliotheek; overheidsbrede dienstverlening SPUK middelen	31.100	31.100	31.100	31.100
32	Bibliotheek; overheidsbrede dienstverlening kosten	-31.100	-31.100	-31.100	-31.100
33	Visit Valkenswaard	-229.000	-239.000	-249.000	-259.000
Totaal wettelijk en autonoom		-271.000	-261.000	-271.000	-281.000

Autonome en wettelijke ontwikkelingen

29. Bodemkwaliteitskaart (€ 20.000 nadeel in 2027)

Dit betreft de wettelijke plicht tot aanpassing van de Bodemkwaliteitskaart (Bkk) wat elke 5 jaar moet gebeuren. De huidige Bkk is van 2022 dus moet in 2027 geactualiseerd worden.

30. OZB Hofnar (€ 22.000 nadeel meerjarig)

Het eigenaarsdeel OZB van het CC Hofnar is voor rekening van de gemeente. In de begroting is er echter rekening mee gehouden dat deze doorbelast wordt aan de gebruikers. Dit corrigeren we.

31. Aanpassing Subsidie Bibliotheek de Kempen

middelen overheidsbrede dienstverlening (€ 31.000 nadeel, € 31.000 voordeel Spuk)

De SPUK Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) wordt vanaf 2026 omgezet naar de decentralisatie-uitkering Overheidsbrede Dienstverlening en is daarmee onderdeel van het gemeentefonds. Bibliotheek de Kempen blijft deze taak uitvoeren voor de gemeente Valkenswaard en heeft daarvoor in 2026 ook al subsidie ontvangen.

32. Visit Valkenswaard (€ 229.000 nadeel oplopend tot € 259.000 structureel)

De DVO met Valkenswaard Marketing loopt tot en met 2026. Per 1 januari 2026 is Valkenswaard Marketing samengegaan met VVV Valkenswaard; de nieuwe organisatie opereert nu onder de naam Visit Valkenswaard. Voor 2027 en verder wordt een nieuwe DVO opgesteld.

Investeringskredieten

Niet van toepassing

4.4 Programma 4: Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard

Programma 4: Samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard		<i>Bedragen in €</i>			
Nummer	Onderwerp	2027	2028	2029	2030
	Niet van toepassing	0	0	0	0
	Totaal wettelijk en autonoom	0	0	0	0

Autonome en wettelijke ontwikkelingen

Niet van toepassing

Investeringskredieten

Niet van toepassing

4.5 Programma 5: Samen in dienst van Valkenswaard

Programma 5: Samen in dienst van Valkenswaard		Bedragen in €			
Nummer	Onderwerp	2027	2028	2029	2030
34	Brandkranen en brandputten	10.000	10.000	10.000	10.000
35	Personele bijstelling 6% opslag	-139.000	-139.000	-139.000	-139.000
35	Dekking uit stelpost lonen	139.000	139.000	139.000	139.000
36	Vrijval gealloceerde CDOKE middelen	36.000	194.000	127.000	125.000
37	Loonkosten indexering (laatste jaarschijf)	0	0	0	-666.000
38	Vrijval stelpost lonen	225.000	151.000	155.000	0
39	Bijraming algemene uitkering jaarschijf 2030	0	0	0	2.872.000
Totaal wettelijk en autonoom		271.000	355.000	292.000	2.341.000

Autonome en wettelijke ontwikkelingen

33. Brandkranen (€ 10.000 voordeel structureel)

Brabant Water en de gemeenten in Brabant-Zuidoost hebben de overeenkomst voor bluswatervoorzieningen vernieuwd om afspraken te uniformeren, verantwoordelijkheden te verduidelijken en de kosten kostendekkend te maken. Brabant Water verzorgt voortaan een eenduidig onderhoudsregime; de gemeente blijft verantwoordelijk voor voldoende en bereikbare bluswatervoorzieningen. Door regionale schaalgroottes vallen de structurele kosten voor Valkenswaard lager uit. De jaarlijkse vergoeding wordt geïndexeerd op basis van de CBS-loonindex.

34. Personele bijstelling 6% opslag (€ 139.000 nadeel, € 139.000 voordeel structureel)

In de begroting wordt een opslag gedaan op de loonsom, ter dekking van opleidingskosten, ziektevervanging en overige personele kosten. Op basis van de meest actuele berekening dient hier een bijstelling van € 139.00 plaats te vinden. Deze kosten zijn geraamd in stelpost lonen voor 2027 ev.

35. Vrijval CDOKE middelen (2027 voordeel € 36.000, meerjarig € 194.000, € 127.000 en € 125.000 voordeel)

In de raad van mei 2026 is een voorstel aangeboden voor het structureel inbedden van formatie. Dit in plaats van inhuur. De doelstellingen die behaald dienen te worden lopen immers tot ver in de toekomst en het Rijk heeft aangegeven dat in elk geval tot 2040 financiering beschikbaar is. Deze middelen gaan naar verwachting via de algemene uitkering van het gemeentefonds uitgekeerd worden.

Daarnaast is uw raad op 21 april geïnformeerd over het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid en de financiële effecten daarvan.

De kosten voor Duurzaamheid worden bekostigd uit beschikbare budgetten en uit de stelpost die vanuit de algemene uitkering in 2026 is opgenomen voor Capaciteit Decentrale Overheid Klimaat en Energie (CDOKE). Hiermee kan het restant van de gealloceerde middelen vrijvallen.

36. Loonindexering laatste jaarschijf (2030 € 666.000 nadeel)

Op basis van het doortrekken van de personeelsbudgetten van 2029 naar 2030 zijn deze nu verwerkt in de laatste jaarschijf op pagina 6 is de indexatie voor de laatste jaarschijf opgenomen in de begroting, inclusief indexatie voor 2030..

37. Vrijval stelpost lonen (2027 voordeel € 225.000, 2028 € 151.000, 2029 € 155.000)

Op basis van de indexatiepercentages op pagina 6 is de stelpost voor de indexatie van lonen vrijgevallen voor de jaren tot 2029.

38. Bijraming algemene uitkering jaarschijf 2030 (€ 2.872.000 voordeel)

Op basis van de Decembercirculaire 2025 is de laatste jaarschijf voor de algemene uitkering opgenomen.

Investeringskredieten

Niet van toepassing

Ontwikkelingen

Aanpak werklocaties (PM)

Begin 2025 stemde de gemeenteraad in met de vervolgaanpak corona herstelplan Valkenswaard. Onderdelen daarvan zijn het werken aan visieontwikkeling voor de vier gemeentelijke werklocaties en het komen tot een plan van aanpak om te komen tot een passende inrichting van de vier werklocaties. Doelstelling is dat de inrichting van de werklocaties weer gaat aansluiten bij de (toekomstige) manier van werken. In 2025 is de opdracht hiervoor opgesteld en aanbesteed om te komen tot een gedragen visie en plan van aanpak. In de loop van 2026 zal een voorstel hiertoe met een financieel voorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Mutaties reserves en voorzieningen

Onttrekking reserve speelvoorzieningen (neutraal)

Voor de instandhouding van onze speelvoorzieningen worden jaarlijks de benodigde budgetten voor vervanging en groot onderhoud onttrokken aan de reserve speelvoorzieningen. Op basis van de vervangingsplanning dienen voor de komende jaren respectievelijk de volgende bedragen beschikbaar te worden gesteld.

Oude opgenomen bedragen voor deze jaren komen te vervallen indien deze gewijzigd zijn.

Onttrekking reserve tractie (neutraal)

Jaarlijks worden de benodigde budgetten voor de vervanging van onze tractiemiddelen (gemeentelijke voertuigen) onttrokken aan de tractiereserve. Op basis van het actuele bijgestelde tractiebestand dienen voor de komende jaren respectievelijk de volgende investeringen te worden gedaan en deze bedragen beschikbaar te worden gesteld.

Oude opgenomen bedragen voor deze jaren komen te vervallen indien deze gewijzigd zijn.

Bestemmingsreserve fysieke leefomgeving (neutraal)

Het college heeft het Programma Kostenverhaal op 27 januari jl. vastgesteld. Op grond van de Omgevingswet is het een bevoegdheid van het college om dit Programma vast te stellen. De invoering van het Programma zal op termijn extra inkomsten opleveren voor de gemeente. Deze inkomsten mogen uitsluitend worden besteed aan posten die zijn opgenomen in de bij het Programma behorende investeringslijsten. De opbrengsten worden toegevoegd aan de door u in te stellen bestemmingsreserve fysieke leefomgeving.

Piano onderhoud (neutraal)

De piano's en vleugels van het CMD zijn dringend aan onderhoud en deels aan vervanging toe. In totaal zijn er 15 piano's en drie vleugels.

Bij een deel is er onherstelbare schade (slijtage/veroudering), hiervoor is vervanging nodig à 20.000,- in totaal.

De overige instrumenten hebben grootschalig onderhoud nodig. De kosten hiervoor bedragen € 24.000.

De jaarlijkse storting/onttrekking is begroot op 11.000. Daarom éénmalig in 2026 een extra onttrekking van € 33.000.

Beethoven/ KTM2 (definitieve vaststelling in Programmabegroting)

Als onderdeel van het Beethovenconvenant hebben Rijk en regio afgesproken om het Korte Termijn Maatregelenpakket 2 (KTM2) voor Mobiliteit te ontwikkelen. Deze maatregelen dragen bij aan een betere bereikbaarheid, toekomstbestendige mobiliteit en het faciliteren van de urgente verstedelijkingsopgave in onze regio. De bijdrage van Valkenswaard bestaat uit twee onderdelen. Allereerst een algemene bijdrage per gemeente, in dit geval van € 1,03 miljoen, die wordt overgemaakt aan de Metropoolregio Eindhoven (MRE) voor de uitvoering van diverse regionale projecten. De tweede betreft een budget in eigen beheer voor het project HOV Eindhoven-Valkenswaard fase 2 van € 410.000. Naast het beschikbaar stellen van dit bedrag, levert de MRE cofinanciering voor dit project.

Voor de eenmalige bijdrage van € 1.030.000 wordt een beroep gedaan op de algemene reserve voor 2027. In aanloop naar de begroting zal concreet worden of de desbetreffende bijdrage van € 410.000 aan fase 2 als investering of als bijdrage aan derden opgenomen zal worden. Deze afweging zal verwerkt worden in de Programmabegroting 2027-2030.

4.6 Verbonden partijen

Jaarlijks stellen we onze meerjarenbegroting bij op basis van de begrotingen van de verbonden partijen. Hierbij sluiten we onze begroting aan op de jaarschijf 2027 van de verbonden partij. Naast de bijstelling voor 2027 wordt een meerjarige stelpost opgenomen. Hiermee worden toekomstige indexaties al voorzien, waarmee het effect op de bandbreedte hiermee gedempt wordt. In de berekening van de nieuwe stelpost is dit ook zichtbaar, omdat de reeds opgenomen stelpost hierin meerjarig ook afgeboekt wordt. In het geval van grootschalige meerjarige beleidswijzigingen, welke al zijn bevestigd, worden deze wel meegenomen in het meerjarig perspectief.

De bijstellingen voor 2027 en de meerjarige stelpost zijn als volgt:

Nummer	Bijstellingen verbonden partijen	2027	2028	2029	2030
40	MRE	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
41	VRBZO	-535.000	-572.000	-575.000	-574.000
42	Qure	-207.000	-207.000	-207.000	-207.000
42	Dekking afvalstoffenheffing	207.000	207.000	207.000	207.000
43	ODZOB	13.000	13.000	13.000	13.000
44	GGD	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
45	Ergon	-146.000	-152.000	-191.000	-246.000
46	A2 samenwerking	-517.000	-160.000	-99.000	-99.000
47	Indexatie verbonden partijen totaal	0	-695.000	-1.342.000	-1.983.000
48	Vrijval oude stelpost indexatie	812.000	1.525.000	2.324.000	2.324.000
Totaal		-393.000	-61.000	110.000	-585.000

Voor de indexaties gebruiken we een verdeelsleutel van de Loonvoetsector overheid en de prijs materiele overheidsconsumptie (IMOC). De cijfers komen uit de raming van het CEP van februari 2026. Voor de meerjarige stelpost zijn daarmee de volgende indexeringspercentages gebruikt:

Nota Kaders 2027-2030	Weging	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Loonvoetsector overheid	0,75	4,70	3,10	4,20	4,00	3,60	3,50
Prijs materiele overheidsconsumptie	0,25	2,20	2,60	2,10	2,60	2,30	2,50
	<i>Gewogen</i>	<i>4,08</i>	<i>2,98</i>	<i>3,68</i>	<i>3,65</i>	<i>3,28</i>	<i>3,25</i>
In begroting 2026 gehanteerd		5,20	2,00	4,40	3,70	4,00	

De totale bijdrage aan de verbonden partijen, op basis van de meerjarige conceptbegrotingen, zonder verwerking van zienswijzen, ziet er voor Valkenswaard als volgt uit:

Bijdragen verbonden partijen	2027	2028	2029	2030
MRE	543	543	543	543
VRBZO	2.734	2.770	2.773	2.772
Qure	4.481	4.481	4.481	4.481
Dekking afvalstoffenheffing	-4.481	-4.481	-4.481	-4.481
ODZOB	585	585	585	585
GGD	1.432	1.432	1.432	1.432
Ergon	3.571	3.350	3.300	3.300
A2 samenwerking	12.988	12.629	12.568	12.568
Totaal	21.854	21.311	21.202	21.201

Bijlage 1: Totaal niet verwerkte wensen

Formatie Erfgoed (€ 50.000 nadeel meerjarig)

De gemeente Valkenswaard beschikt momenteel over 0,5 fte ambtelijke ondersteuning voor monumenten en erfgoed. Deze beperkte capaciteit staat onder druk, omdat deze uren niet alleen worden ingezet voor de uitvoering van het erfgoedbeleid, maar ook voor de ondersteuning van de erfgoedcommissie en andere reguliere werkzaamheden, zoals overleg en adviseren naar in- en externe partners. Binnen de A2-erfgoedcommissie ligt bovendien een lijst met panden die mogelijk in aanmerking komen voor een monumentale status. Om deze panden zorgvuldig te beoordelen en in procedure te brengen, is extra inzet nodig. Door de huidige beperkte formatie is het niet mogelijk om de ambities uit het vastgestelde erfgoedbeleid volledig waar te maken. Extra capaciteit is daarom wenselijk om het erfgoed van Valkenswaard adequaat te beschermen, te ontwikkelen en uit te dragen.

Op 6 november 2025 heeft uw raad een motie aangenomen om te onderzoeken wat er nodig is om de door uw raad vastgestelde ambities waar te maken. Door het budget op te hogen kunnen wij in de komende jaren het vastgestelde beleid gefaseerd uitvoeren.

Bevorderen sociale cohesie (€ 26.000 nadeel structureel)

Het bestuur van Stg. Dorpshuis Borkel & Schaft vraagt voor 2027 een subsidie aan ter hoogte van € 79.000 net als in 2026. Voor 2026 kon de aanvraag gehonoreerd worden tot (afgerond) € 53.000 uit beschikbare budgettaire ruimte vanuit Subsidie Bevorderen Sociale Cohesie en is het resterende 'gat' grotendeels aangevuld met CHP middelen. Het totale verleende bedrag kwam daardoor uiteindelijk uit op € 72.000,- (afgerond.) De optie CHP-aanvulling vervalt per 2027.

Het dorps huis draait al vanaf de opening (deels) op betaald beheer, ooit begonnen met 3 dagdelen per week en voor het overige met vrijwilligers. Die 3 dagdelen zijn enkele jaren geleden opgeschaald naar 0,5 FTE en vervolgens in 2025 naar 0,75 FTE. De daadwerkelijke inzet is echter veel meer dan die 0,75 FTE waardoor het bestuur besloten heeft om per 2026 te verhogen naar 1 FTE (overigens verdeeld over 2 personen.)

Het bestuur blijft inzetten op een grotere en bredere bezetting en gebruik van het Dorps huis. Dat krijgt dan ook een steeds belangrijkere rol in het dorp.

Toezicht buiten reguliere uren (€ 75.000 nadeel meerjarig)

Toezicht en handhaving en BOA's hebben onvoldoende capaciteit om structureel in de avonden en weekenden inzet te plegen. Een oplossing die intussen door de gehele regio wordt ingezet is een externe partij hiervoor inzetten, met specifieke opdrachten.

Mondiger burgers: toenemend aantal klachten en signalen.

Er is vaker dan vroeger gerichte capaciteit nodig omdat wij doorlopend activiteiten op de radar hebben die niet legaal zijn. Dit kunnen we efficiënt organiseren door het in regio verband op te pakken.

Vergroening Hofnar (€ 70.00 nadeel in 2027)

In 2027 willen we de omgeving van het gemeentehuis en de Hofnar verder gaan vergroenen, verduurzamen en verbeteren. Naast de toenemende kwaliteit van de openbare ruimte, nemen we in

dit plan ook het faciliteren van fiets parkeren mee. Hiermee sluit de vernieuwde inrichting optimaal aan bij de vergroening van het centrum en de toegankelijkheid van het gemeentehuis en de Hofnar.

We hebben een ontwerp liggen met de volgende hoofdlijnen:

1. **Groenstructuur:** Er komt ruimte voor meer groen in de straat. Dit past bij de aanpak van het centrum en de plannen van de gemeente. De gemeente laat hiermee zien hoe een groene straat eruit kan zien.
2. **Bestrating en uitstraling:** De rode tegels voor de Kunstkeuken worden vervangen. Hierdoor past de straat beter bij de Markt en is het voor iedereen duidelijk dat dit een gebied voor voetgangers is. Dit zorgt ervoor dat er minder wordt gefietst, wat een rustiger beeld geeft.
3. **Waterhuishouding:** We passen de goten aan om het regenwater beter weg te laten stromen. De huidige goten zijn beschadigd en lastig schoon te houden. We kiezen voor een open goot in het wegdek, net zoals bij het plein voor het gemeentehuis.
4. **Optimalisatie fietsparkeren:** De fietsparkeergelegenheid voor bezoekers van de Hofnar en het gemeentehuis wordt opnieuw ingedeeld. Dit zorgt voor een opgeruimde straat en voorkomt dat fietsen overal door elkaar staan.

De geraamde kosten voor dit project bedragen €60.000,-

Planstudie Dorpsstraat Borkel en Schaft (€ 50.000 nadeel)

Het college heeft de motie van 26 januari voor renovatie van de Dorpsstraat in Borkel en Schaft overgenomen. In de 1^e Berap wordt hiervoor een budget van € 50.000 opgenomen voor onderzoek naar de toekomstige inrichting. Dit onderzoek zal een betere indicatie geven van de verwachte investering.

Onderdeel van de motie is om ook in de Nota Kaders 2027 reeds een investeringsraming op te nemen. We hebben het gehele gebied globaal in beeld gebracht en op basis van grove ramingen een schatting gemaakt van de benodigde middelen. Zoals gezegd, het onderzoek zal dit nader uitwijzen.

Het gehele gebied hebben we opgeknipt in vier deelgebieden en voorzien van grove ramingen.

Deelgebied		
1. Bruggerdijk tot aan de brug over de Dommel	€	1.950.000
2. Vanaf de Dommelbrug tot aan de Schafterekker	€	700.000
3. Vanaf de Schafterekker tot aan de Maastrichterweg	€	1.650.000
9. Vanaf de Bruggerdijk tot aan de Luikerweg	€	2.200.000
Totaal	€	6.500.000

We zetten voorlopig in om in 2028 te komen tot herinrichting van deelgebied 1. Hiervoor willen we in 2027 een voorbereidingskrediet opnemen van € 100.000 en in 2028 van € 1.850.000. De overige deelprojecten zullen we, afhankelijk van het uit te voeren onderzoek, verder prioriteren.

Duurzaamheid, stimuleren OV en Fiets (€10.000 nadeel structureel)

In het programma Duurzaamheid hebben we opgenomen dat we het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer willen stimuleren. Dit kan door kleinschalige acties die het gebruik promoten en maatregelen (infrastructuur) die het gebruik van het vervoersmiddel aantrekkelijker maken.

Planstudie Leenderweg (€ 50.000 nadeel in 2027)

In het Mobiliteitsplan 2023 heeft uw raad middelen gevoteerd ten behoeve van een planstudie voor de Leenderweg. Na afronding van de Luikerweg (Valkenswaardse Poort) en de voorgenomen herinrichting van de Zuidelijke Randweg en de Vest, is de Leenderweg aan de beurt. Tot aan de Smelen wordt de weg afgewaardeerd naar 30 km/h. Voor zowel dit deel als voor het deel tot de ovonde moet gekeken worden naar de invulling. Hier zijn nog geen plannen voor, daarom wordt er eerst een planstudie verricht. De Leenderweg is de verbinding tussen het centrum van Valkenswaard en de N396 en verbindt Valkenswaard ook met de A2. We streven naar een veilige en leefbare weg waar minder hard op gereden wordt en het verkeer toch redelijk goed kan doorstromen naar het hoofdwegenetwerk en de omliggende zijstraten. We stemmen af met de provincie over een veiligere fietsroute langs de N396 naar Leende, waar veel scholieren fietsen.

Planstudie de Vest (€ 75.000 nadeel in 2028)

Naar aanleiding van het Mobiliteitsplan 2023 heeft uw raad middelen beschikbaar gesteld t.b.v. de planstudie van de Vest. Als de Zuidelijke Randweg is aangepakt dan zal ook de Vest worden aangepakt. Het is van belang dat het autoverkeer dat niet in het centrum van Valkenswaard hoeft te zijn goed kan doorstromen. Ook zorgen deze wegen voor de ontsluiting van de bedrijventerreinen. In de jaarrekening 2025 is reeds aangegeven dat deze planstudie in de Nota kaders wordt opgenomen.

Milieutaken Nystar (€13.00 nadeel meerjarig)

Juridische ondersteuning vergunningstraject Nyrstar. Vanwege lopende en aankomende vergunningprocedures en instellen van beroep is expertise nodig i.v.m. Belgische wetgeving. Wij verwachten hiervoor jaarlijkse kosten van € 2.500,- .

Met de komst van de Omgevingswet heeft de provincie bodemtaken overgeheveld naar gemeenten zonder extra middelen. De gemeente maakt jaarlijks extra kosten voor het monitoren van ernstige bodemverontreinigingen en stortplaatsen waarvoor eerder de provincie bevoegd gezag was. Gezien de afgelopen 2 jaar worden deze kosten geraamd op € 10.000,- per jaar.

Parkeren Borkel (neutraal)

In het door de raad vastgestelde Programma Dommelland is opgenomen om nieuwe parkeerplaatsen te realiseren (Borkel & Schaft, fase 1, opdracht 7) en bestaande parkeergelegenheid beter te benutten (Groene Entree, fase 2, opdracht 10).

Hier is een onderzoek voor uitgevoerd en is de locatie van sportpark de Brug bepaald. Het ontwerp voor het herinrichten van het parkeerterrein is samen met de omwonenden en verenigingen gemaakt. Door hergebruik van het terrein hoeft er ook elders geen extra asfalt aangelegd te worden.

Er is Interreg subsidie beschikbaar voor het realiseren van een parkeervoorziening in Borkel & Schaft. Deze subsidie is niet toereikend omdat de locatie is veranderd.

Er is een budget nodig van € 175.000.

Er is een krediet beschikbaar van € 89.000. Daarnaast kan € 44.000 dekking gevonden worden in de resterende bestemmingsreserve Rood voor Groen. Hiervoor dient dit bedrag gestort te worden in de Dekkingsreserves interreg projecten Dommelland. De bestemmingsreserve is eerder ingezet voor kwaliteitsverbetering ter dekking van andere Interreg projecten.

Totaal is hierdoor € 133.000 beschikbaar. Voor de restende lasten ontstaan kapitaallasten van ca € 1.000 per jaar.

Parkeerterrein (nader te bepalen)

Het parkeerterrein van Den Dries heeft dringend onderhoud aan oa de riolering nodig. Op 14 mei 2024 is een visie aan het College gepresenteerd hoe het parkeerterrein onderhouden en heringericht zou kunnen worden, waarmee de nu knellende parkeercapaciteit fors zou kunnen toenemen en ook de verkeersveiligheid kan worden vergroot. Het college heeft naar aanleiding van de presentatie gevraagd een plan van aanpak op te stellen waarin het vervolgproces wordt beschreven, met aandacht voor de fasering en het financiële tijdsplan. Dit is eerder opgeschort vanwege het ravijnjaar. Inmiddels is bij ambtelijke afstemming over deze opdracht gebleken dat een groot aantal actuele ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven, die mogelijk zouden kunnen landen op het sportterrein, een bredere beschouwing van Den Dries rechtvaardigen.

De voorgestane bredere benadering kan ook worden gerechtvaardigd in het licht van het amendement van de gemeenteraad uit 2020. Hierin is aangegeven dat naast alle geplande projecten in Valkenswaard Zuid in het kader van het Programma Dommelland, ook in Valkenswaard Noord aandacht besteed moet worden aan ontwikkeling van natuur en leisure.

In Q2 2026 wordt het college een voorstel voorgelegd om de beoogde aanpak voor Den Dries te herbezielen en breder aan te vliegen. Ongeacht de beslissing van het college is er op basis van de collegeopdracht van 14 mei 2024 een krediet nodig voor planvoorbereiding- en uitwerking in 2027 en planuitvoering in 2028.

Op basis van globale ramingen bij de presentatie van 24 mei 2024 worden de totale kosten van het gehele project met al haar deelgebieden, maar exclusief de gebouwen, geraamd tussen € 4.600.000 en € 6.700.000. Deels zal hiervoor naar verwachting dekking gevonden kunnen worden in beschikbare onderhoudsbudgetten. Resterend nog een bedrag tussen € 3.300.000 en € 5.400.000. dat voor de beoogde uitvoering in de begroting opgenomen moet worden.

Elektranetwerken (€ 23.000 nadeel vanaf 2027)

De komende jaren zullen Enexis en TenneT ook in Valkenswaard volop werkzaamheden uitvoeren om het elektranetwerk in onze gemeente weer toekomstbestendig te maken. In 2026/2027 worden in onze gemeente meerdere grote transportverdeelstations gerealiseerd en kabelverbindingen verzwakt. Daarna zullen met de buurtaanpak van Enexis in verschillende wijken systematisch wijktransformatoren worden vervangen en bijgeplaatst en worden kabelverbindingen verzwakt. Hoewel dit projecten van Enexis zijn, heeft Valkenswaard er voor gekozen hiervoor verregaande samenwerking met Enexis te hebben, om daarmee bij te dragen aan de (snelle) realisatie van werkzaamheden en het zo snel mogelijk toekomstbestendig maken van de netwerken in de gemeente. Daar is op projectbasis inzet van medewerkers nodig, wat niet tot reguliere werkzaamheden hoort. Om deze inzet te kunnen leveren zijn deze bedragen geraamd.

Natuurspeeltuin Borkel en Schaft (€ 5.000 nadeel meerjarig)

In uitvoeringsprogramma Dommelland is door de gemeenteraad vastgesteld dat er in fase 2 een verkenning plaatsvindt naar een natuurspeeltuin in Borkel en Schaft. Deze verkenning heeft plaatsgevonden. De wenselijkheid voor een natuurspeeltuin is aanwezig en dit is ook uitvoerbaar. In 2027 zal hier nader uitwerking aan gegeven worden in projectvorm. Bij een afschrijvingstermijn van 15 jaar zijn de kapitaallasten ca € 5.000 per jaar.

Bij vaststelling van uitvoeringsprogramma Dommelland is besloten dat voor het uitvoeren van projecten extra budget bij de raad moet worden aangevraagd.

Verhuisvoucher (€ 20.000 nadeel structureel)

N.a.v. de motie invoering verhuisvoucher uit 2024 is in 2025 subsidieregeling Nadere regel verhuisvoucher ingesteld. Voor 2025 en 2026 zijn hiervoor middelen onttrokken uit de reserves.

Indien uw raad deze regeling voort wil zetten na 2026 dienen hiervoor middelen beschikbaar gesteld te worden. In de raadsinformatiebrief van oktober 2024 n.a.v. de motie invoering verhuisvoucher, zijn inhoudelijke overwegingen benoemd die nog steeds actueel zijn en kunnen betrokken worden bij de afweging om de regeling na 2026 voort te zetten. In 2025 hebben 18 huishoudens gebruik gemaakt van deze regeling.

LUUXX (€ 23.000 nadeel structureel)

Kwetsbare inwoners, met name met een licht-verstandelijke beperking ontmoeten elkaar en krijgen ondersteuning en dagbesteding in het Inlooppunt LUUXX. Dit is een algemene voorziening, ter vervanging van individuele maatwerkvoorzieningen. Deze inwoners bouwen een eigen netwerk op en participeren in de samenleving. Ernstiger problematiek en duurdere zorg worden daarmee voorkomen. LUXX trekt met haar activiteiten ook andere wijkbewoners. De voorziening past daarmee goed in het beleidskader Sociaal Domein.

Beleidskader Sociaal Domein (meerjarig € 100.000 nadeel)

Het huidige budget (175.000 pj) voor uitvoering van het beleidskader Sociaal Domein loopt in 2026 af. Het huidige beleidskader is echter voorzien tot en met 2027. Ook loopt het programma Sociaal Domein, welke uitvoering geeft aan de transformatiedoelstellingen uit het beleidskader, door (ook ná 2027). Er worden dus nog middelen voor uitvoering van het beleidskader nodig geacht.

Buurtbemiddeling Lumens (€ 9.000 nadeel)

Aan Lumens is in 2026 een aanvullende incidentele subsidie verleend voor de uitbreiding van Buurtbemiddeling, gedekt uit het restsaldo van het subsidiecluster Meedoen Makkelijker Maken. De oorspronkelijke subsidieverlening aan Lumens voor Buurtbemiddeling betreft structurele inzet. Daarom wordt voorgesteld de aanvullende € 9.000 structureel op te nemen in het subsidiecluster.

Kinderen en jongerenparticipatie (€ 13.000 nadeel structureel)

In 2025 zijn er verschillende projecten opgestart en uitgevoerd m.b.t. kinder- en jongerenparticipatie. Uitvoering en vervolg hiervan lopen door in 2026.

Vanuit het coronaherstelplan is er tot 2026 12.500 beschikbaar om deze projecten uit te financieren. Na 2026 vervallen deze middelen. Voor Kinder- en jongerenparticipatie willen we de nu opgestarte projecten door ontwikkelen en op vraag concreet uitbreiden in de komende jaren.

Beweegvriendelijke sportinrichting den Dries (kredietaanvraag van € 250.000)

Voorgesteld wordt om een investeringsbudget van € 250.000 beschikbaar te stellen voor de verdere beweegvriendelijke inrichting van Sportpark Den Dries. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de ambities uit de Kadernota Bewegen en Sport, gericht op het versterken van een toegankelijke, toekomstbestendige sport- en beweeginfrastructuur.

De ontwikkeling sluit aan bij landelijke trends waarbij sport en bewegen steeds vaker in de openbare ruimte en in informele vormen plaatsvinden. Met de doorontwikkeling tot multifunctionele beweeghub wordt hierop ingespeeld en wordt bijgedragen aan gezondheid, preventie en sociale ontmoeting. Een deel van de voorgestelde voorzieningen komt daarbij voort uit concrete verzoeken van verenigingen en gebruikers en past binnen deze bredere ontwikkeling.

Voor de realisatie wordt deels gebruikgemaakt van provinciale subsidieregelingen. De nadere invulling van het project vindt plaats in afstemming met verenigingen en andere gebruikers van het sportpark.

Bijlage 2: Voorstel opzet programmabegroting 2027-2030

A. INLEIDING

De programmabegroting van een gemeente is een strategisch en financieel document, verplicht gesteld via het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dat per programma inzicht geeft in de 3-W vragen: wat willen we bereiken, wat willen we daarvoor doen en wat mag het kosten. Het BBV schrijft de opbouw van de programmabegroting voor:

- Inleiding/bestuurlijke samenvatting
- Programma's
- Algemene dekkingsmiddelen (inclusief overhead, Vpb en onvoorzien)
- Paragrafen:
 - Weerstandsvermogen en risicobeheer
 - Lokale belastingen
 - Onderhoud kapitaalgoederen
 - Financiering
 - Verbonden partijen
 - Wet Open Overheid
 - Bedrijfsvoering
 - Participatieparagraaf (miv 2027)
- Meerjarenraming

Gemeenten zijn vrij in keuze van de programma's. Door toenemende taken en complexiteit bij gemeenten zien we in de praktijk veel verschillen in de programma-indeling bij gemeenten. Dat maakt vergelijking tussen gemeenten lastig.

De start van een nieuwe bestuursperiode is doorgaans een moment om de opzet van de begroting te analyseren en te starten met een nieuwe opzet.

B. DE OPBOUW VAN DE HUIDIGE PROGRAMMABEGROTING VALKENSWAARD

De opbouw van de programmabegroting 2022-2026 Valkenswaard is gebaseerd op het collegeprogramma, dat weer een vertaling is van het raadsprogramma 2022 als uitwerking van de Toekomstvisie 2040

	Besluitvorming raad	Inhoud op hoofdlijnen
Toekomstvisie 2040	29 september 2022	2 centrale pijlers: -Kwaliteit van leven in Valkenswaard -FF offline in Valkenswaard

		14 ambities binnen de pijlers, geclusterd in 4 programma's (basis voor P&C-documenten) -Welzijn (focus op sociale thema) -Welbevinden (focus op natuur en voorzieningen) -Welvaart (focus op ruimtelijk en economisch domein) -Samenwerking (focus op samenwerking met inwoners, overheden en organisaties)
Raadsprogramma 2022-2026	30 juni 2022	Kaderstellende opdracht voor het college Doelstellingen op hoofdlijnen voor de thema's: -wonen -klimaat, natuur en recreatie -sociaal domein -leefbare kernen en wijken & mobiliteit -financiën -regionale samenwerking
Collegeprogramma 2022-2026	22 december 2022	Vertaling van kaders in uitvoeringsplannen. Uitvoeringsgerichte opdracht van het college aan de ambtelijke organisatie. Heel concrete punten per programma die vertaald zijn in de programmabegroting

De 14 pijlers uit de toekomstvisie	
Programma 1 welzijn; samen zorgen wij voor Valkenswaard	Programma welbevinden 3; samen recreëren wij in Valkenswaard

1.Paradijs voor opgroeiende kinderen 2.Verbonden met elkaar 3.Oog voor iedereen 4.Actief in beweging	5.Vakenswaardse trots 6.De tuin van Brainport 7.Recreatie in Dommelland
Programma 2 welvaart; samen wonen en werken wij in Valkenswaard 8.Samen werken 9.Verbonden met de regio 10.Bouwen voor onze toekomst 11.(on)herkenbaar centrum	Programma 4 samenwerking; samen vertegenwoordigen wij Valkenswaard 12.Wijzer door participatie 13.Bestuurlijke samenwerking 14.Samenwerking in de regio
Programma 5; samen in dienst van Valkenswaard	

De bestaande programmabegroting van Valkenswaard bestaat uit 5 programma's en de verplichte paragrafen, aangevuld met een paragraaf subsidies. In maart vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats en wordt er gedurende de coalitie-onderhandelingen inhoud en vorm gegeven aan de begroting 2027 en volgende jaren.

Een mooi moment om de opzet van de programmabegroting te evalueren en een aantal aanpassingen door te voeren die de opbouw van de programmabegroting toekomst proef maken

C.BEVINDINGEN OPZET PROGRAMMABEGROTING 2022-2026

1.Programma's worden niet consequent gevolgd

De programma-indeling is gebaseerd op de programma's van de toekomstvisie 2040; in het raadsprogramma zijn 6 thema's benoemd die niet direct aansluiten bij de programma's. Hierdoor is in het collegeprogramma een (niet-logische) koppeling gelegd tussen de programma's en het raadsprogramma.

2. Doel programmabegroting; rapporteren op raadsprogramma of collegeprogramma?

In de programma's van de programmabegroting wordt gerapporteerd op de doelstellingen uit het collegeprogramma. Dat resulteert in veel detailniveau in de

programmabegroting waar concrete doelstellingen ontbreken Een rechtstreekse relatie en voortgangsrapportage met het raadsprogramma ontbreekt. De begroting is in de basis een uitvoeringsdocument. Rapportage op de voortgang van het raadsprogramma gaat via de SWOT-analyse

3. Inzicht in voortgang op majeure thema's

In het raadsprogramma zijn een aantal thema's benoemd met besluitvormingsonderwerpen. Deze thema's zijn vertaald in de diverse programma's waardoor er geen een-op-een rapportage op de thema's vindbaar is in de programmabegroting

3. Begroting is niet leesbaar als zelfstandig document

Voorafgaand aan de begroting wordt de kadernota vastgesteld. Dit document geeft de inhoudelijke en financiële kaders voor het opstellen van de begroting. In de begroting wordt soms verwezen naar de kadernota, waardoor de begroting niet als zelfstandig document leesbaar is.

4. Koppeling budgetten aan taken en doelen

Bij de vaststelling van de begroting worden er normaliter nieuwe budgetten beschikbaar gesteld voor nieuwe taken. In de begroting is de relatie tussen deze taken en middelen onvoldoende zichtbaar.

5. Vergelijking met andere gemeenten en rapportage op taakvelden

Gemeenten worden geconfronteerd met toenemende taken en afnemende middelen. Dat vraagt om een scherp budgetbeheer en het maken van keuzes. Doordat er steeds meer taken in regionaal verband worden uitgevoerd neemt ook de vraag naar benchmark toe. Gemeenten zijn verplicht om aan het Rijk te rapporteren over de inzet van middelen; om ervoor te zorgen dat deze middelen vergeleken kunnen worden is er een verplicht voorgeschreven inrichting, de zogenaamde taakvelden (IV3-rapportage). De administratie is ingericht rondom deze taakvelden. Steeds meer gemeenten kiezen voor de programma-indeling ook deze 9 taakvelden

D.VOORSTEL OPZET PROGRAMMABEGROTING 2027-2030

Op basis van bovenstaande wordt voorgesteld om ingaande 2027 een aantal aanpassingen te verwerken in de opzet van de programma-begroting 2027.

1.Programma-indeling op basis van de taakvelden:

0	Bestuur en ondersteuning
1	Veiligheid
2	Verkeer, vervoer en waterstaat
3	Economie

4	Onderwijs
5	Sport, cultuur en recreatie
6	Sociaal domein
7	Volksgezondheid en milieu
8	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Deze programma-indeling is toekomstbestendig en maakt vergelijking met andere gemeenten eenvoudiger

2. Raadsakkoord koppelen aan programma's

Speerpunten uit het raadsakkoord kunnen vertaald worden in het collegeprogramma binnen de programma's waardoor er een eenduidige rapportagelijijn ontstaat.

Meerdere gemeenten (oa Cranendonck) werken met de zogenaamde doelenboom waardoor er een koppeling wordt gelegd tussen missie, strategische doelstellingen en concrete activiteiten. Deze samenhang ondersteunt de controlerende en kaderstellende rol van de raad en past binnen de P&C applicatie Pepperflow die we gebruiken (zie afbeelding bijlage)

3. majeure thema's koppelen aan een programma

Er spelen een aantal majeure thema's (duurzaamheid, omgevingsvisie, brede welvaart, schaa sprong ed) die bij voorkeur niet versnipperd in de begroting verwerkt moeten worden. Door de koppeling aan een programma ontstaat een integraal inzicht. Als een majeur thema meerdere programma's raakt moet een keuze gemaakt worden voor een programma.

4. Begroting leesbaar als zelfstandig document

In de begroting wordt alle relevante info opgenomen betreffende het begrotingsjaar, inhoud uit de kaderbrief wordt op hoofdlijnen overgenomen in de begroting.

Nieuwe budgetten worden gekoppeld aan een doelstelling

BIJLAGE: OPZET DOELENBOOM

De missie van het programma

Hierin staat het waarom van het programma beschreven. Een programma is een manier van samenwerken aan een opgave, die een (gemeentelijke) organisatie in staat stelt bepaalde baten (effecten) tot stand te brengen en daarmee één of meer organisatiedoelen te verwezenlijken.

De producten

Hier staan de beleidsproducten die onder het programma vallen en die aansluiten bij de organisatiestructuur.

Wat wil de raad bereiken?

Hierin staat welke (strategische) doelen bij het product horen. Een doel is de gewenste uitkomst of het effect dat we willen bereiken. Die effecten zijn het gevolg van de optelling van de onderliggende concrete resultaten van inspanningen, activiteiten, projecten, kredieten enz.

Wat gaan we ervoor doen?

Hier staat wat we concreet gaan doen om de doelen dichterbij te brengen en de effecten te bereiken. Dat zijn dus de concrete tastbare resultaten en meetbare veranderingen. De samenhang tussen missie/visie, product, doelen en concrete acties met resultaten geven we bij elk programma ter illustratie als volgt weer met een doelenboom:

